

3 juni 2010

Mer tid och resurser till Hem- och konsumentkunskap!

Debatten om hushållsnära tjänster är högaktuell det är en fråga som berör eftersom alla har behov av att få mat på bordet, städlat och rena kläder. Politiskt är frågan särskilt het och väcker känslor i alla politiska lägen med tanke på vem som ska utföra arbetet.

Som hushållsvetare menar vi att debatten egentligen handlar om vårt område "hushållsnära kunskaper". Debatten visar att det i samhället idag finns ett stort behov av praktiska vardagskunskaper under hela livsloppet. Kunskaperna behövs för att behålla och fortsätta utveckla ett jämställt samhälle som står starkt i ekonomiska kriser och där människor kan nå sina mål och också anpassa sig till yttre förändringar. Oavsett politisk ideologi så menar vi att det är en mänsklig rättighet att ha kunskap för att klara sin vardag själv eller kunna välja nivå och innehåll på de tjänster man vill köpa.

RUT-avdrag eller inte, vi tar inte ställning till den frågan, men ännu finns det i Sverige ett obligatoriskt ämne i grundskolan som utbildar i kunskapsområdet på ett sätt som ligger rätt i tiden. I England kämpar Jamie Oliver för att återinföra ett liknande ämne på skolschemat eftersom stora grupper i samhället saknar praktiska kunskaper om bland annat mat och hälsa.

Vårt svenska ämne hem- och konsumentkunskap har sammantaget inte mer än 118 timmar att röra sig med, vilket bara räcker till tre veckors undervisning på heltid. 118 timmar av grundskolans totalt 6 665 timmar! Detta gör Hem- och konsumentkunskap till skolans minsta ämne.

Vår vardag blir alltmer komplex med ständigt nya val av produkter och tjänster. Nya frågor för att kunna hantera sin ekonomi och för att göra miljöval och hälsoöverväganden. Det finns mycket att lära inom det här området men tyvärr saknas kunskaper och tid för att lära sig detta inom familjen. Vårt ämne är därför särskilt viktigt och ett ämne "i tiden" för ungdomar som ska ta över ett komplicerat samhälle där hushållning borde vara ledstjärna. Samtliga TV kanaler har insett detta och satsar stort på program som handlar om mat, ekonomi, konsumtion, jämställdhet och boende – vilket pekar på vikten av att kunna reflektera och kritiskt granska sina konsumtionsvanor, livsmedel vi köper, tjänster vi använder och reklam som vi påverkas av.

I alla dessa program; Arge snickaren, Plus, Lyxfällan och Fuskbyggarna m.fl. löser man problem för familjer som redan hamnat i akuta svårigheter. Hem- och konsumentkunskapsämnet har en styrka i att eleverna tränar på att reflektera kritiskt och på att omsätta kunskaper i handling. Att göra medvetna, hållbara val utifrån vardagliga situationer t.ex. en måltid gör ämnet levande, intressant och roligt. Ja, det är faktiskt så att både lärare och eleverna har roligt - lust att lära!

Den ekonomiska krisen som dominerat nyhetsflödet den senaste tiden ställer frågorna omkring hushållsnära kunskaper på sin spets. Alla borde ha möjlighet att leva väl, även när ekonomin är knapp. Det är inte enbart en fråga om pengar, utan också en fråga om valmöjligheter, kunskap och färdigheter om hur man t.ex. lagar en god, billig, näringsriktig måltid eller sköter andra vardagsnära sysslor. I media har den senaste tiden lyfts fram tips och recept på hur man lagar mat på rester parallellt med debatten om RUT-avdrag. Kristidsmat, globalt ansvar eller självklara färdigheter för den som har kunskapen? Att ha kunskaper om det hushållsnära är också en fråga kring jämställdhet. Om vi vill att både kvinnor och män ska vara delaktiga i såväl yrkesliv som hemliv så behöver vi alla hushållsnära kunskaper.

I nuvarande kursplan för grundskolan fördelas 118 timmar på grundskolans år 5, 7, 8, 9, men i regeringens nya kursplaneförslag ska dessa timmar även räcka till för eleverna i år 3. Hur är det tänkt? Vi menar att hushållsnära kunskaper kräver djup och reflektion men också kunskap i handling. Då man gör något och upptäcker hur det går till tar man med sig kunskapen vidare i livet. Vi vet att ämnet är ett av de mest älskade och uppskattade ämnena. Många av oss har roliga, tidstypiska anekdoter att berätta eller tummade receptböcker att visa upp från vår tid i HK-salen men ämnet och innehållet har utvecklats på ett positivt sätt över tid och inbegriper också det nya mångkulturella Sverige.

Vi behöver ämnet även in i framtiden och vi vill därför att Hem- och Konsumentkunskap jämföras med andra praktiska eller estetiska ämnen som slöjd, musik eller bild som alla har näst intill dubbelt så många timmar undervisning.

- **Öka antalet timmar i Hem och Konsumentkunskap i grundskolan!**
- **Inför Hem och Konsumentkunskap även i Gymnasieskolan!**

SKHV- Svenska kommittén för hushållsvetenskap

Ulrika Bergstrand, Hem- och konsumentkunskapslärare/Mastersstudent Didaktik, Uppsala

Helen Göranson, Lektor i Kostvetenskap, Institutionen för Kostvetenskap, Uppsala Universitet

Karin Höijer, doktorand inom Hushållsvetenskap, Institutionen för Kostvetenskap, Uppsala Universitet

Eva Janson, Hem- och konsumentkunskapslärare/Läraryrket, Falköping

Inger M Jonsson, Lektor i Måltidskunskap, Örebro Universitet

Hanna Sepp, Lektor i Mat- och måltidskunskap, Högskolan Kristianstad

Helena Åberg, Lektor i Hushållsvetenskap, Mat Hälsa Miljö, Göteborgs Universitet